

Türkiye'de Kadın Eğitime Bir Bakış

Nihat Aycan^{1,*}, Şule Aycan²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Muğla, Türkiye

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Emekli Öğretim Üyesi, Muğla, Türkiye

*nihataycan@mu.edu.tr

ÖZET

Türkiye'de kadın eğitiminin tarihsel gelişimini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın problem cümlesi; "1935-2012 zaman diliminde ülkemizde kadınların eğitime katılımlarının zaman içinde gelişiminin nasıl olduğu" şeklindedir. Bu çalışma, betimsel tarama modelinde nitel bir araştırmadır. Çalışmada verilerin toplanması, doküman incelemesi yönteminin aşamaları izlenerek gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesi; araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan bir araştırma çeşidi olup, nitel araştırmalarda tek başına veri toplama yöntemi olarak kullanılabilir. Bir kadının eğitilmesi demek aynı zamanda aile içerisinde baba da dahil diğer çocukların görgülerinin artırılması demektir. Annenin daha uzun süreli bir eğitim düzeyine sahip olması, aile içerisinde hem erkek hem de kız çocuğunun daha uzun süreli bir eğitimden geçirilmesi olanağını sağlar. Kadınlarına gerekli eğitim imkanlarını hazırlamayan, öğretim sürelerini kısa tutan toplumlarda kadınların yetkin ve toplumsal saygınlığı olan meslekleri elde etmesi oldukça zor olacaktır. Kızların okullaşması Avrupa ve Asya ülkelerinde büyük farklılıklar göstermektedir. Afganistan, Pakistan, Bangladeş, Nepal gibi ülkeler ile İsveç, Norveç, Almanya, Fransa gibi ülkelerde kızların okullaşmasının karşılaştırılması mümkün değildir. Ülkemizde kız çocuklarının okullaşma oranlarının Cumhuriyetin ilk yıllarında çok düşük oluşunun önemli nedenleri, o tarihlerde nüfusun büyük çoğunluğunun yaşadığı köylerde okul sayısının yok denilecek kadar az olması ve o dönemde hakim olan ataerkil kültür olarak düşünülebilir. Türkiye'de Cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak kadınların eğitime önem verilmiştir. Bu amaçla öncelikle Halk Mektepleri büyük katkılar sağlamıştır. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında ve Milli Eğitim Şuralarında halkın, özellikle kadınların eğitiminin önemi vurgulanmıştır. Yapılan çalışmalar sonucu okuma yazma oranlarının arttığı tablolardan görülmektedir. Bu veriler ışığında sorulması gereken en önemli soru şudur. Okuma yazma öğrenenler bu bilgilerini unuttular mı, unutmadılarsa neler okuyorlar, bu kişiler izleniyor mu? Yoksa protokolün katıldığı törenlerde sertifikalarını alıp, bu belgelerini anılarının bir parçası olarak mı saklıyorlar.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Kadın Eğitimi, Türkiye'de Eğitim.

Outlook on Women Education in Turkey

ABSTRACT

Aim of the research to reveal is historical development of women education in Turkey. Problem statement of the study is "how is participation of women to education 1935-2012 period?" This study a qualitative research at descriptive survey model. Data collection realized by following stages of document review method. Document review is a kind of research includes analysing written materials contain knowledge about fact and facts targeted research and, it can be use as data collection method in qualitative research solitary or together other methods. Training of a woman means experience improvement of her children and husband in family. If mother has long term education level, male and female child gain more long term education. It will be difficult obtaining social prestige job of women in societies with short education time. Schooling of girls is different from European and Asian countries. It is not possible comparing of schooling of girls countries like Afghanistan, Pakistan, Bangladesh, Nepal with Sweden, Norway, Germany and France. Important causes of low schooling of girls in our country in the early years of Republic are very low school numbers in the villages and dominated patriarchal culture. In Turkey, women education has placed importance from first years of Republic. For this purpose, primarily Public Schools made a big contributions. In Five-Year Development Plans and National Education Council, it was overemphasized specially women education. As a result of the efforts made, increasing of literacy rates are shown from tables. In light of this information, the most important question is person learn how to read and write did forget this information, if they didn't forget they read what kind books and are the person watching? Else they are taking their certificates in ceremonies with near protocol members and keep they their certificates as part of memories.

Keywords: Education, Women Education, Education in Turkey.

GİRİŞ

Millî Mücadele'nin kazanılıp Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra Türk toplumunu çağdaş medeniyet seviyesine ulaştırmak, ülkenin ilerlemesinin önündeki engelleri kaldırmak, laik ve millî bir yapı oluşturmak için Atatürk inkılâpları uygulanmaya başlamıştır. Özellikle Türk inkılâbının başarısının eğitim alanındaki başarıya bağlı olduğu gerçeği, eğitimin yaygınlaşması ve değişmesi için kararlı ve acil adımların atılmasını zorunlu kılmıştır. Bu amaçla Atatürk döneminde eğitim ve öğretimin ilkokuldan yükseköğretime kadar olan her alanında köklü çözümlere gidilmiştir. Getirilen çözümler ise, eğitimin hem niceliksel hem de niteliksel durumunu geliştirdiği gibi Atatürk'ün özlemini duyduğu yeni Türkiye'nin temel taşlarını oluşturmuştur (Demirtaş,2008).

Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra eğitim sorunları sadece Osmanlı dönemine ait olan sistem yanlışları ve devralınan model ile ilgili değildir. Fiziki ve maddi imkânlar açısından da eğitim ve öğretim kurumları yetersiz bir hâldedir. 1923-1924 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin nüfusu 11-12 milyondur. Bu nüfusun %10'u ve kadınların sadece %3'ü okuryazardır. Söz konusu yıllarda Türkiye'de 4.894 ilkokul, 72 ortaokul, 23 lise, 64 meslek okulu, 9 fakülte ve yüksekokul olmak üzere toplam 5.062 öğretim kurumu vardır. Bu okullarda görevli olan öğretmen ve öğretim üyesi sayısı ise toplam 11.918'dir. İlkokullarda 341.941, ortaokullarda 5.905, liselerde 1.241, meslek okullarında 6.547 ve yüksek öğretimde 2.914 olmak üzere 358.548 öğrenci vardır. O yıllarda eğitime bütçeden ayrılan pay düşük bir seviyededir. 1921'de 57.128.833 liralık genel bütçeden eğitime ayrılan miktar 390.412 lira olmuştur. 1923'te genel bütçe 105.929.911 lira olmasına karşın Maârif Vekâleti'nin 3.033.003 liralık ödeneği olmuştur. Cumhuriyet'in ilk yıllarında bu sayısal verilerin dışında eğitimin niteliksel özellikleri de düşüktür. Savaşlarda kaybedilmiş olan öğretmenlerin yanı sıra mevcut eğitimcilerin mesleki formasyonu yetersizdir ve öğretim programları çağdaş bir anlayıştan yoksundur. Okul binalarının durumu ve ders araç-gereçlerinin eksikliği ve eğitimle alakadar olacak merkez ve taşra örgütünün idari teşkilatlanmasındaki sorunlar Türk eğitim sisteminin mevcut durumunu yansıtmaktadır (Karagözoğlu, 1994, Akt: Demirtaş, 2008).

Genç Cumhuriyetin ve Türk Milletinin milli duygularla kalkınma hareketine girebilmesi, bir an önce beraberliğini sağlayıp gelişebilmesinin ön koşulu bir an evvel eğitim birliğinin sağlanmasıydı. Bu birliğin oluşturmanın temelleri 16 Temmuz 1921'de Ankara'da toplanan Maarif Kongresinde atılmış, daha sonra ise 15 Temmuz 1923 yılında gerçekleşen Birinci Heyeti İlmîye Toplantısında milli eğitim, bütün hususları ile gözden geçirilmiş ve eğitimde birliğin oluşturulması kararına varılmıştır. Fakat zamanın şartlarının uygun olmaması nedeniyle bu düşüncelerin hayata geçirilmesi için en müsait zaman beklenmiştir (Önk, 2015).

Atatürk, eğitimde birliğin sağlayacağı olanakları gördüğü için 3 Mart 1924'te Tevhidi Tedrisat Kanununun çıkarılmasına öncülük etmiştir (Sarpkaya, 2003).

1928 yılının sonlarında, Mustafa Necati'nin Bakanlığı sırasında Latin harflerinin kabul edilmesi üzerine halka okuma yazma öğretmek için Millet Mektepleri kurulmuştur. Bunlar 16-45 yaş arasında binlerce kadın ve erkeği çatısı altında toplamıştır. Dersler çoğunlukla akşamları yapılıyor ve dört ay sürüyordu. Sabit ve gezici olarak ikiye ayrılan bu okulların iki sınıfı vardı. A sınıfında daha çok okuma yazma öğretimi üzerinde duruluyor, B sınıfında ise Kıraat, Tahrir, Hesap, Ölçüler, Sağlık Bilgisi, Yurt Bilgisine ağırlık veriliyordu. Millet Mekteplerinden 1928-1950 yılları arasında 1.5 milyondan fazla yetişkin, belge almıştır. 1930'lardan itibaren köylerde yetişkinlere okuma yazma öğretmek için Halk Okuma Odaları açılmıştır (Akyüz, 2008).

Dönemin İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç, klasik eğitimcilerin direnişlerine karşın, ilk olarak askerliğini yapmış okuryazar gençlerden seçtiği bir grubu,

"eğitmen" sanıyla köylerde "geçici öğretmen" olarak görevlendirmek amacıyla, 1936 yılında Eskişehir'in Çifteler Çiftliği'nde dört aylık bir kurs açmıştır. Bu kursları tamamlayarak Ankara köylerinde görevlendirilen ilk 84 eğitmen son derece başarılı olmuştur (Kapluhan, 2012).

17 Nisan 1940 tarihinde kurulan Köy Enstitülerinden yetişen öğretmenler de halkın okuma yazma öğrenmesine büyük katkı sağlamıştır.

Daha sonraları bazı okuma yazma seferberlikleri de başlatılmıştır. Örneğin;
1940 yılında başlayan *Türk Silahlı Kuvvetlerinin Okuma Yazma Çalışmaları*;
1970'lerden bu yana *Fonksiyonel Okuma Yazma Çalışmaları Projesi*;
1980 –1989 yıllarında *100. Yıl Okuma Yazma Seferberliği*;
1990'lardan günümüze *Okuma Yazma Seferberliği ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Sosyal Gelişmeyi ve İstihdamı Destekleme Projesi* kapsamında açılan kurslar;
2001'den günümüze ve geleceğe yönelik *Ulusal Eğitime Destek Kampanyaları ve*

Eğitim Her Engeli Aşar adlı çalışmalar örgün ve yaygın eğitimi gerçekleştirmeyle birlikte okuma yazma seferberliklerini başarıya ulaştırma konusunda eğitim hizmetlerinin temel dayanağı olmuştur (Önal, 2010).

Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Gelişimi

Türkiye’de başta Anayasa olmak üzere tüm yasalarda kadın erkek eşitliği güvence altına alınmıştır. Türkiye Cumhuriyetinin kurulduğu 1923 yılını izleyen ilk 10 yılda yapılan reformlar, kadının yurttaşlık hakkını kazanmasının yanında Türk toplumunun yeniden yapılanmasını sağlamıştır. 1924 Tevhidi Tedrisat Kanunu ile eğitim tek sistem altına toplanarak kadınlara erkeklerle eşit eğitim imkânları sağlanmıştır. 1926 Türk Medeni Kanunu ile kadının sosyal hayatı çağa uygun olarak yeniden düzenlenmiş ve kadına temel haklar verilmiştir.

1930 Yerel yönetimlerde seçme ve seçilme hakkına sahip olmuştur.

1934 Milletvekili seçme ve seçilme hakkına sahip olmuştur.

1935 Bu yıl yapılan genel seçimlerde TBMM’ne 18 kadın milletvekili seçilmiştir.

1938 Yasal evlenme yaşı, kadınlar için 15’e, erkekler için 17’ye düşürülmüştür.

1983 Kürtaj büyük ölçüde serbest bırakılmıştır.

2002’de Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilerek 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren Yeni Türk Medeni Kanunu Türk toplumuna çağdaş gelişmeleri yaşama imkânı tanıyan bir düzenlemedir. Medeni Kanun yeni şekliyle kadın-erkek eşitliğini gözeten, cinsiyet ayrımcılığına son veren, kadınları, aile ve toplum içerisinde erkeklerle eşit kılan, kadın emeğini değerlendiren bir başka düzenlemedir.

2003 “Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun” 9 Ocak 2003 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu Mahkemeler, aile hukukunu ilgilendiren davaların yanı sıra “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun”un uygulanmasından doğan davalara da bakmaktadır.

2003 Ülkemizde çalışma hayatını düzenleyen Yeni İş Kanunu’nda 2003 yılında yapılan düzenlemeler ile çalışma yaşamında kadın erkek eşitliğinin sağlanması yönünde önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

2004 Anayasanın 10. maddesine “kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür” hükmü eklenmiştir. Yapılan bu değişiklikle devlet cinsiyete dayalı ayırım yapmamanın ötesinde, kadınla erkeğin her alanda eşit haklara, eşit imkanlara kavuşması için düzenlemeler yapmak, gerekli tedbirleri almakla yükümlü kılınmıştır.

2005 Kadın erkek eşitliği gözetilerek hazırlanan ve 1 Haziran 2005’te yürürlüğe giren Yeni Türk Ceza Kanunu’nda kadının mağdur olduğu birçok suç topluma karşı işlenen

suçlar kapsamında çıkarılıp, kişilere karşı işlenen suçlar kapsamına alınarak cezaları ağırlaştırılmıştır.

2006 2006/17 sayılı “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleri ile Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler” konulu Başbakanlık Genelgesi 4 Temmuz 2006 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

2007 Kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacını taşıyan ve Türkiye’de aile içi şiddet

kavramının ilk kez hukuksal bir metinde tanımlanmasını sağlayan 1998 tarihli 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun’da 2007 yılında değişikliğe gidilerek, Kanun’un kapsamı genişletilmiştir.

2007 Gelir Vergisi Kanunu’nda yapılan değişiklikle; hane içinde kadınlar tarafından üretilen ürünlerin düzenlenen kermes, festival, panayır ile kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satılması sonucu kadınların elde ettikleri gelirler vergiden muaf tutulmuştur.

2012 Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun hazırlanmış ve 20 Mart 2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri, 2013).

PROBLEM DURUMU

Türkiye’de kadın eğitiminin tarihsel gelişimini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın problem cümlesi; "1935-2012 zaman diliminde ülkemizde kadınların eğitime katılımlarının zaman içinde nasıl gelişiminin nasıl olduğu" şeklindedir.

YÖNTEM

Bu çalışma, betimsel tarama modelinde nitel bir araştırmadır. Çalışmada verilerin toplanması, doküman incelemesi yönteminin aşamaları izlenerek gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesi; araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan bir araştırma çeşidi olup, nitel araştırmalarda tek başına veri toplama yöntemi olarak kullanılabilir gibi diğer veri toplama yöntemleriyle birlikte de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

BULGULAR

Türkiye'de Kadın Eğitiminin Gelişimi

Cumhuriyetin ilk yıllarında toplumdaki okuryazarlık oranı özellikle kadınlar için çok düşüktü. İlerleyen yıllarda çeşitli kampanyalarla okuma yazma seferberlikleri başlatılmıştır. Ülkemizde okuma yazma bilmeyen kadınların yıllara göre yüzdesi Tablo 1'de verilmiştir (Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri 2013, 2014).

Tablo 1 . 1935-2012 yılları arasında okuma yazma bilmeyen kadınların yüzdesi

Yıl	Yüzde
1935	90.2
1940	87.1
1945	83.2
1950	80.6
1955	74.4
1960	75.2
1965	67.2
1970	58.2
1975	49.5
1980	45.3
1985	31.8
1990	28.0
2000	19.4
2007	12.9
2008	12.3
2009	11.5
2010	9.9
2011	7.8
2012	6.8

T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün 2008 verilerine göre bölgeler bazında okuma yazma bilmeyen kadınların oranı şöyledir. Marmara Bölgesi: % 11.9, İç Anadolu Bölgesi: % 15.0, Ege Bölgesi: % 15.8, Akdeniz Bölgesi: % 18.0, Karadeniz Bölgesi: % 21.5, , Doğu Anadolu Bölgesi: % 34.1, Güney Doğu Anadolu Bölgesi: % 39.8.

Başarıda en çok göze çarpan cinsiyet farkı okuma becerisinde kızların avantajlı oluşudur. Ortalamada, kızlar daha çok okur ve okumayı erkeklerden daha çok sever. Kızların bu avantajı farklı ülkeler, farklı yaş grupları, araştırma süreleri ve çalışma programlarında birbiriyle tutarlıdır (Eurydice, 2010).

Bir kadının eğitilmesi demek aynı zamanda aile içerisinde baba da dahil diğer çocukların görgülerinin artırılması demektir. Annenin daha uzun süreli bir eğitim düzeyine sahip olması aile içerisinde hem erkek hem de kız çocuğunun daha uzun süreli bir eğitimden geçirilmesinin imkanlarını yaratır. Kadınlara gerekli eğitim imkanlarını hazırlamayan, öğretim sürelerini kısa tutan toplumlarda kadınların yetkin ve toplumsal saygınlığı olan meslekleri elde etmesi oldukça zor olacaktır. Kızların okullaşması Avrupa ve Asya ülkelerinde büyük farklılıklar göstermektedir. 1985 verilerine göre Tablo 2'de bazı Avrupa ülkelerinde, Tablo 3'de bazı Asya ülkelerinde kızların okullaşma oranları verilmiştir (Merter, 2007).

Tablo 2. Bazı Avrupa Ülkelerinde Kızların Okullaşma Oranları

Ülkeler	Ortaöğretim (%)	Yükseköğretim (%)
Almanya	55.9	46.7
Fransa	56.0	58.2
Macaristan	53.8	53.2
İsveç	59.0	59.0
Norveç	59.0	59.2
Yunanistan	47.6	15.2
İspanya	31.5	11.2

Tablo 3 . Bazı Asya Ülkelerinde Kızların Okullaşma Oranları

Ülkeler	Ortaöğretime Kayıt Yaptıran Kızlar (%)	Yükseköğretime Kayıt Yaptıran Kızlar (%)
Afganistan	5	0.4
Pakistan	5	3.1
Papua Yeni Gine	8	0.9
Bangladeş	10	2.0
Nepal	11	1.9
Tayland	23	19.5
TÜRKİYE	31	6.5
Çin	32	1.0
Endonezya	34	4.2
İran	37	2.6
Vietnam	41	1.0
Malezya	53	5.3
Singapur	73	10.2
Yeni Zelanda	86	29.0
Japonya	97	20.3
Avustralya	97	27.0

Tablo 3'e göre Türkiye; kızların okullaşma oranı bakımından Avrupa ülkelerinin yanı sıra bazı Asya ülkelerinin de gerisindedir.

Türkiye İstatistik Kurumunun 2014 yılına ilişkin cinsiyet istatistiklerinden alınan bilgilere göre Türkiye'de 1935-2013 yılları arasında 6 yaş ve üstü okuryazarlık durumu Tablo 4 a ve b'de verilmiştir (Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri, 2014).

Tablo 4.a. 1935-1990 yılları arasında Türkiye'de 6 yaş üzeri okuma yazma bilmeyen kadın yüzdesi

1935	1940	1945	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990
90.2	87.1	83.2	80.6	74.4	75.2	67.2	58.2	49.5	45.3	31.8	28.0

Tablo 4.b. 2000-2013 yılları arasında Türkiye'de 6 yaş üzeri okuma yazma bilmeyen kadın yüzdesi

2000	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
19.4	12.9	12.3	11.5	9.9	7.8	6.8	6.6

Kız çocuklarının okullaşma oranlarının Cumhuriyetin ilk yıllarında çok düşük oluşunun önemli nedenleri, o tarihlerde nüfusun büyük çoğunluğunun yaşadığı köylerde okul sayısının yok denilecek kadar az olması ve o dönemde hakim olan ataerkil kültür olarak düşünülebilir.

25 yaş ve daha yukarı yaşlar için verilen eğitim bilgileri Tablo 5'de verilmiştir (Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri, 2014).

Tablo 5. 1975-2013 yılları arasında Türkiye'de 25 yaş üstü kadınların eğitim durumu.

Yıl	Okuryazar olmayan	İlkokul	İlköğretim	Ortaokul	Lise ve dengi	Yüksek okul	Yüksek Lisans	Doktora
1975	65.6	23.9	-	2.1	2.5	0.7	-	-
1980	62.4	24.7	-	2.2	3.5	1.6	-	-
1985	45.9	36.1	-	2.8	4.9	1.8	-	-
1990	40.2	41.6	-	3.6	6.1	2.8	-	-
2000	27.4	45.2	-	5.3	9.1	5.4	-	-
2008	18.0	42.7	0.7	4.9	12.2	6.5	0.5	0.1
2009	17.1	44.3	1.2	4.9	12.6	7.3	0.5	0.2
2010	13.9	40.1	6.1	5.5	13.8	7.7	0.7	0.2
2011	11.4	39.3	8.1	5.1	14.5	8.8	0.7	0.2
2012	10.7	40.0	4.2	5.6	16.0	10.6	0.4	0.2
2013	9.4	37.7	9.4	4.9	14.4	10.7	0.9	0.3

Tablo 5'den görüldüğü gibi yıllar ilerledikçe, eğitimin her düzeyinde bir artış gözlenmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye'de Cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak kadınların eğitimine önem verilmiştir. Bu amaçla öncelikle Halk Mektepleri büyük katkılar sağlamıştır. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında ve Milli Eğitim Şuralarında halkın, özellikle kadınların eğitiminin önemi vurgulanmıştır. Yapılan çalışmalar sonucu okuma yazma oranlarının arttığı tablolardan görülmektedir. Bu veriler ışığında sorulması gereken en önemli soru şudur. Okuma yazma öğrenenler bu bilgilerini unuttular mı, unutmadıysa neler okuyorlar, bu kişiler izleniyor mu? Yoksa protokolün katıldığı törenlerde sertifikalarını alıp, bu belgelerini anılarının bir parçası olarak mı saklıyorlar.

Okuma yazma kurslarını bitirenlerin izlenmesi önemli bir husustur. Bunun özendirici bazı etkinliklerle gerçekleştirilmesi mümkün olabilir. Söz konusu etkinliklerde sertifika sahiplerine sonraki yıllarda yapılacak küçük sınavlarla motive edici armağanlar verilebilir. Bu konuda yerel yönetimler, milli eğitim müdürlükleri, valilikler, kaymakamlıklar ve gönüllüler görev almalıdır.

KAYNAKLAR

- Akyüz, Y. (2008). Türk Eğitim Tarihi. Ankara:Pegem
- Demirtaş, B. (2008). Atatürk Döneminde Eğitim Alanında Yaşanan Gelişmeler, Akademik Bakış, 1(2), 155-176.
- Eğitim Çıktılarında Cinsiyet Farklılıkları: Avrupa'da Alınan Tedbirler Mevcut Durum. (2010). Brüksel: Eğitim, İşitsel-Görsel Medya ve Kültür Yürütme Ajansı.
- Kapluhan, E. (2012). Atatürk Dönemi Eğitim Seferberliği ve Köy Enstitüleri, Marmara Coğrafya Sergisi, 26, 172-194.
- Merter, F. (2007). Kızların Okullaşması Açısından Bazı Avrupa Birliği Topluluğu Üyesi Ülkeler ve Asya Ülkelerinin Karşılaştırılması, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16, 221-244.
- Önal, İ. (2010). Tarihsel Değişim Sürecinde Yaşam Boyu Öğrenme ve Okuryazarlık: Türkiye Deneyimi, Bilgi Dünyası, 11(1), 101-121.
- Önk, M. (2015). Atatürk Dönemi Eğitim Sistemi Gelişmelere Bir Bakış, The Journal of Academic Social Science Studies, 37, 511-530.
- Politika Dökümü Kadın ve Eğitim. (2008). Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Sarpkaya, R. (2003). Eğitim Birliği Yasası Açısından Liselerdeki Eğitimin Durumu, Amme İdaresi Dergisi, 36 (2), 123-142.
- Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri (2013). Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu.
- Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri (2014). Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara, 2015.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin.